

٧٤٣٥

# અર્પણ પત્રિકા

પરમ માનવંતા સ્નેહી—

રા. રા. ઠક્કર મણિલાલ નાનજીભાઈ દલાલ.

મુઠ લાવનગર.

આપ ધાર્મિક અને દયાળુ પુરૂષ છે. મોટા પ્રાણીઓ તરફ તો  
પ્રેમ રાખો છે પરંતુ અવાચક પ્રાણીઓ તરફ પ્રેમ  
રાખી તેનું ઉદ્ધર પોષણ કરો છે. વગી મિત્રતાને!  
સંબંધ રાખી મ્હારી લઘુ નાટક કંપની

પર પણ આપે ઘણી મમતા બ-

તાવી આભારી કરેલ છે, એ

બધા ગુણોથી આકર્ષાઈ

આ બ્રહ્મકુમારી

નામનું નાટક

આપને અ-

ર્પણ કરી

કૃતાર્થ

થાઉં

હું.

હીં હું છું આપનો,

માસ્તર મયાશંકર રેવાશંકર.

માલીક—શ્રી આ. ના. સ.

# ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ ગુજરાતી કૉપીરાઇટ વિભાગ ]

અનુક્રમાંક ૮૨૩૦ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ફલકુમી ૨૧

વિષય ૬ - ૨૨૮

# બ્રહ્મ કન્યા નાટકનો ટુંક સાર.

—\*—

અંક પહેલો

—\*—

મંગલાચરણ.

૧-સુત્રધાર, નટી તથા બાળાઓનો સંવાદ. મલ્લીકાનો મહેલ, મલ્લીકા સાથે બ્રહ્મકન્યાએ ગરબો ગાવો, બ્રહ્મકન્યાના રૂપ ઉપર જયસિંહનું મોહિત થવું.

૨-રંગીલ શેકતું રૂપાળાને તેડી આવવું, રસ્તામાં વિલાસી તેના છોકરા વંદેલનું આવવું, વિલાસી ઉપર રૂપાળીનું આશંક થવું, વંદેલના રૂપાળી મેળવવાના વિચાર.

૩-બ્રહ્મકન્યાના મોહમાં પડેલા જયસિંહની વિહવળતા, મલ્લિકાનું સમજાવવું, બલિચાર કરનારને દેહાંતદંડ શીક્ષાનો કાયદો બહાર પાડવો, રમણચંદ્રને અશ્વ ખરીદવાની આજ્ઞા.

૪-અલક અને વિનયના શુદ્ધ પ્રેમનું દરશન, બલિચારના કાયદા મુજબ અલક અને વિનયનો અરસપરસ પ્રેમલાપ, કોટવાળે બન્નેને કેદ કરી લઈ જવા.

૫-ભદ્રસિંહનું જયસિંહ પાસે આવવું, બાદશાહ તરફથી છુપા મંગલા યુદ્ધના સમાચાર, ભદ્રસિંહનું ચાલ્યા જવું, અલક તથા વિનયને બલિચારના કાયદા મુજબ દેહાંતદંડની સજા,

અલ્પકન્યાનું આવવું અને નિર્દોષ દંપતિને છોડાવવાની રાજ્ય પ્રત્યે યાચના, જવાબમાં અલ્પકન્યાના ગ્રેમની માગણી, અલ્પકન્યાનો ઇન્કાર અને રાજ્યને તીરસ્કાર, અલ્પ તથા વિનયને દારાગૃહમાં મોકલાવવાં.

૬-રૂપાણીના વિષથી ગ્રેમમાં વંઠેલ વિલાસીનું આવવું, વંઠેલનું છુપાવવું, રૂપાણી પાસે વીલાસીની દુષ્ટ યાચના, રંગીલનું આવવું, રૂપાણીનો ફરેખ.

૭-કારાગૃહમાં અલ્પ અને વિનય, પ્રધાન ગુણાદ્યનું આશ્વાસન જીવન ખચાવવાની ગુપ્ત ખાતમી.

૮-રમશાનમાં અલ્પ અને વિનયને ચિત્તામાં હોમવાં, અલ્પકન્યાનો જયસિંહને શ્રાપ, અલ્પકન્યાને કેદ. અલ્પ તથા વિનયનું ગુપ્ત માર્ગે ચિત્તામાંથી ગમન.

**ટૂંકલો.**



## અંક બીજો.

૧-મહમદ બેગડનો ચાંપાનેર પર ચડાઇ કરવાનો હુકમ.

૨-અશ્વ ખરીદી રમણચંદ્રનું આવવું. ગેરહાજરીમાં બનેલું દરેક વૃત્તાંત ગુણાદયે કહેવું. અલક અને વિનયના મેળાપ માટે ગુપ્ત ખાતમી ગુણાદયે રમણચંદ્રને કહેવી રમણચંદ્રનું અલક અને વિનયને મળવા પ્રયાણ.

૩-જંગલમાં રહેતાં અલક અને વિનયની સાથે રમણચંદ્રનો ભેટો. રમણચંદ્રે અલક તથા વિનયનો હસ્તમેળાપ કરવો બાદ રમણચંદ્રનું ગમન.

૪-બ્રહ્મકન્યા પાસે જોલમાં રમણચંદ્રનું આવવું, બ્રહ્મકન્યા હિદ્દેશથી રમણચંદ્રે જયસિંહને ઠાર કરવાની પ્રતિજ્ઞા કરી ચાલ્યા જવું. જયસિંહનું આવવું, બ્રહ્મકન્યા પર બળાત્કાર કરવાની ઇચ્છા. મલ્લીકાનું આવી અટકાવવું બ્રહ્મકન્યાનું અંતર્યામી થવું.

૫-વ્યભિચારી, વિલાસી અને વઢેલનાં વ્યભિચાર નહિ કરવાના અરસપરસ ફરેખી સોગન. રંગીલાને બન્ને પર વિશ્વાસ.

૬-શયનગ્રહમાં સુતેલા જયસિંહનું ખુન કરવા રમણચંદ્રનું આવવું, ગુણાદયનું વચમાં પડી બચાવવું.

૭-દેવલા દેવલીની રૂપાળી તથા વંકલ સંબંધી પ્યાર રમવાની વાતચીત. રંગીલ શેઠનું છુપી રીતે સાંભળવું અને બહેમાવું. છુપી તપાસ કરવાનો વિચાર.

૮-ભદ્રસિંહ અને રમણચંદ્રનો જયસિંહને કાર કરવા સંબંધી સંવાદ.

૯-જંગલમાં રહેતા વિનય અને અકલને મહમદ બેગડાએ પોતાના સત્રુ જાણી કેદ કરવાની તજવીજ રમણચંદ્રનું આવી અટકાવવું.

## ટેબલો.

### અંક ત્રીજો.

૧-મહમદ બેગડાને કીલામાં દાખલ થવાનો રસ્તો ખતાવવાના રમણચંદ્રના વિચાર.

૨-દેવલા દેવલીની ગમ્મત ભરી વર વહુની રમત.

૩-ભદ્રસિંહને મારી કીલામાં રમણચંદ્રે શાહના સૈન્યને ગુપ્ત માર્ગે દાખલ કરવું.

૪-રૂપાળીને ત્યાં સ્ત્રી વેશમાં વિલાસી તથા વંઠલ, રંગીલનું આવવું, રૂપાળીની યુક્તિ, દેવલાના કહેવાથી રંગીલનું ભરમાવું.

૫-જયસિંહનો પશ્ચાતાપ, મલ્લીકાનું અશ્વાસન, શાહનું સૈન્ય કીલામાં આવી પહોંચ્યાના સમાચાર ગુણાદયે કહેતાં મલ્લીકાનો અગ્નિ પ્રવેશ, જયસિંહનું કેદ થવું.

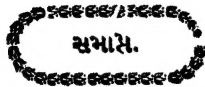
૬-વ્યભિચારી વર્ગે રૂપાળી વિલાસી તથા વંઠલને પરિક્ષા કરી રંગીલ શેઠે યોગ્ય શીક્ષા કરવી.

૭-જયસિંહને યવન ધર્મ સ્વીકારવાનો હુકમ, જયસિંહનો ધનકાર.

૮-યોગીના વેશમાં બ્રહ્મકન્યાનો રમણચંદ્રને વૈરાગ્યનો બોધ,  
રમણચંદ્રે સ્વીકાર કરવો.

૬-બ્રાહ્મશાહના કેદખાનામાં જયસિંહને બ્રહ્મકન્યાનું દર્શન,  
પુર્વ વૃત્તાંતનો ખુલાસો, ગુણાઢ્યનું આવવું, જયસિંહ તથા  
ગુણાઢ્યનું પરસ્પર મરણ, ( સીનદ્રાનસદર ) જયસિંહના  
સુક્ષ્મ આત્માનું સ્વર્ગ પ્રતિ ગમન, બ્રહ્મકન્યા તથા રમ-  
ણચંદ્રની વિનય અને અલકને શુભાશિષ.

[ટેબલો]





## પાત્રો

## પુરૂષ વર્ગ

જયસિંહ	...	...	ચાંપાનેરનો રાજા.
ગુણાદય	...	...	તેનો પ્રધાન.
ભદ્રસિંહ	...	...	રાજ્યનો વફાદાર નોકર.
રમણચંદ્ર	...	...	અશ્વ પરીક્ષક.
વિનય	...	...	બ્રહ્મકન્યાનો સહોદર અધુ.
રંગીલ શેઠ	...	...	ચાંપાનેરનો નગરશેઠ.
વિલાસી	...	...	એક રાજ વૈદ.
વઠેલ	...	...	વિલાસીનો દોકરો.
દેવલો	...	...	વૈદનો નોકર.
મહુમદ યેગડો	...	...	ગુજરાતનો બાદશાહ.

## સ્ત્રી વર્ગ.

બ્રહ્મકન્યા	...	...	મહાકાળીનો અંશાવતાર.
મહલીકા	...	...	જયસિંહની રાણી.
અલક	...	...	રમણચંદ્રની સહોદર ભગીની. અને વિનયની ધર્મપત્નિ.
રૂપાળી	...	...	રંગીલ શેઠની સ્ત્રી.
દેવલી	...	...	રૂપાળીની દાસી.

તે સિવાય ચોપદાર, ક્રાટવાળ, સેનાધીપતી, સિપેહસાધાર, વજીર, પ્રજાવર્ગ, દાસ દાસીઓ, કંચનીઓ વિગેરે વિગેરે.

# પ્રહ્લકન્યા નાટકનાં ગાયનો.

—૬૬૬૬૬૬૬—

(૧)

સૂત્રધાર—બાળા—

મુર્તિ માનીએ મંગલકારી,  
ગુરૂ ગીરનારી મનોહારી.      ટેક.  
ત્રીગુણાત્મક માયા વાળી,  
દર્શનથી ત્રય તાપ દાળી,  
મુમુક્ષને મોક્ષ દેનારી.

સાખી.

હતાત્રય વર વિજય દેળે  
આર્ય હિપદેશક સમાજને  
વિનવીએ દીન બાળ તમારાં  
સંજળ કરે! અમ કાળને.      ( ત્રીગુણ. )

બાળાઓ—

હારે કાણુ જીત્યા કહો વ્યભિચારથી  
લાખો મુવા કંઈ આડા વહેવારથી—ટેક.  
જગને જીતે એવા શુરા સમશેરીયા  
બુદ્ધિબળે ખેલ ખેલે નવ તેરીયા,  
રાજાયા રણુર્મા પરનારથી.  
જેવી પોતાની નાર તેવી પસાઈ  
જાણી જીવાનીમાં જોશો તો બાઈ  
તરશે સે'જે સંસારથી—  
જાણો જીવાની જવાની જીવાનીયા  
માનો મેમાન દીન ચારની દીવાની આ  
ડરજો દુનિયાના શીટકારથી.

૩

બ્રહ્મકન્યા-સખીઓ.

( રાસડો. )

નણુદીના વીરા વીના એકલીજરે  
મુનું મંદીરીયું ખાત્રા ધાય હોજ  
જો... ... તી ... હું તો વાટ  
વહેલા વાલમ વર આવજોજરે

## સાખી.

વસંત ઋતુમાં વેણી, પુલી ફાલી જેમ;

ખીલી હું અલખેલી. જોખન રંગે તેમ.

ચક્રારી બની બેન બાવરી જીરે.

ચંદ્ર મળવા ઉતાવળીજી...જોતી જોતી.

સાખી—વરસ્યો મેવલીયો વળી થયાં મધુર મન શાન્ત

રહ્યું તરફડતું મન વિશે, તરફડું હૃદય મમ કાન્ત—ચક્રારી

૪

## જયશીલ—

તજ સ્વર્ગ જગમાં એ જન્મી.

કાષ્ઠ હશે અપ્સરા ભારી.

સુર શ્રાપે થઈ અવતારી.

ઈંદ્ર ભૂવન વસનારી—તજ.

જે નરે નીજ શીરકાપી કમળ પૂજન કર્યું હશે,

કાં કાશી જઈ કરવત મૂકાવી અંગ વેરાવ્યું હશે.

એ વીરલા વરશે નારી.

મનરંજન મંગલકારી... ...તજ.

૫

## રૂપાળી—

દેખી દેખી દિલમાં બળીએ.

પરશ્વતે પરામ વરની સાથ

સુખમાં કેમ દરીએરે.  
 રૂપ રંગની નાજુક ઘોડી  
 બુદ્ધો સ્વાર પલાણે  
 ચાબુક કરથી પડી જતી તો  
 ભાગમને શું તાણે—દેખી.  
 જીવન વૃક્ષ પર પુલ્યું ફાલ્યું  
 જોખન ફળ આ પાક્યું  
 શક્તિ વિના કામબાણથી કંથે કંઈ નવ તાક્યું—દેખી.  
 પૈસા લઈને પુત્રી વેચી, મીઠાળ મડાને ખાધ્યું  
 અનુભવેયો ભવ બાળ્યો ખાપે, સ્વાર્થ કારણ સાધ્યું—દેખી.

૬

### રૂપાળી-વીલાસી-વઠેલ-રંગીલ—

થયો ઉપકાર આજ વૈદરાજ  
 આપનો દર્દ દવા દર્દીલી દિલ દુઃખ ટાળ્યું  
 દયાળુ નર હો; વળી પાછા મળજો.  
 આવીશું શેઠજી તમારે મક્કન  
 રૂપાળીના રૂપમાં અધેા ગુલતાન.  
 હ્યો જોયું મન મોહ્યું.  
 રૂપાળીનો સગ કદાવે રંગીલ કાકે આમ.  
 જાની મરને એકરી જોતો કદામણું સમ—થયો.

અલક—

મહિયારિયાની મીઠાઈ ખારી  
 પણ અખળાને સાસરિયાની  
 સુકાએલ લાખરી સારી—  
 વિશ્વાતી ગ્રહ વનીતા તણું  
 છે હામ ઠરવા એજ એ;  
 ખળી ઝળી રહી જાંઘળીને શાંત કરવા સેજ એ,  
 સરજી સેવા માટે સ્યામા સ્યામની.  
 હીરાકણી ખાણે પડી શું કામની  
 હોય ઝવેરી પાસ તો આપતી અણમૂલી મૂલવાળી—

૮

અલક-વિનય—

પ્રેમ પેઢીના સાળા સરાફને  
 સોપિયું શીયળ ધન સુંઢરીએ,  
 રનેહે સંઘરીએ સ્યામ,  
 સાચવશું સોપિયું તમેએ તમામ  
 દેશ પરદેશે માગું વન વગાડે  
 આપશું બોલો કાલ કરીને,  
 ભાત ફેર હોય જાય ફરી,

બોલ્યા બોલ ન ફરતા વીર વળી  
કહો કાલનું શું છે કાપ,  
આપીશું, આપ્યું તમામ.

૯

રૂપાળી—

રોતા રાતડો બોધ  
છાતડી ને લાય,  
કાડો કાતીલ કામ કારી  
કારી ખાય.  
સેજડોમાં સાથ નાય,  
થુટો લૂંચે આખી રાત.  
હારે ના હું બજેલી બાળા.  
સમજે નહીં મુજ ચાળા,  
કરૂં શાંત કર્યા દીલ લાળા.—રોતા.

૧૦

રૂપાળી—વઠેલ—

મોહનજી-મન મોહું  
અણીયાળાં તુજ નેણાંએ—  
મમ ચંદ્રવદન વર, આગ—  
શીતળ કર.  
બોલી મધુર વેણાંએ—  
છીન બીન કોધું તન તેં ચકારી  
પ્રેમ મધુ પાષ દીધું ચીત ચોરી  
મુકો મફતનાં મેણાંએ—

રૂપાળી રંગીલ—

૧૧

ચાલો ચંચળના ચેલા ચેલીના  
 નવેલા નાથ છો જનમ સાથી સુખ દુખના—  
 સાચી તું સલુણી નાર, લાજને વધારનાર.  
 હું તો સેવાથી સંતોષીશ આપને,  
 દુનીયા કને લઈ શીયળ છાપને—

વિનય—

૧૨

સોચે મન શું થાય,  
 જગર્મા ખીલ્યું તે કરમ્ભાય.  
 આયુ આવી રહ્યું જીવ  
 જાય તનહું રજર્મા રોળાય.  
 કાચુ અંગ, કાચો રંગ પલકર્મા  
 પડશે પતંગ સમ ગણાય,  
 આવ્યું જ્યાંથી ત્યાં તે સમાયે,  
 ઉદય અસ્ત મહીં અટવાયે.  
 સુગતિયે સ્થંભાય—જગર્માં

ગુણાદય—

૧૩

જો જો જુઠો આવ્યો જમાનો,  
 સાચી શક ને દાંભીક દગાનો,  
 સાચાને સંતાપે શક શત્રુ સગાનો  
 વિષયથી ભરપુર છવાયો,  
 દુષ કર્મે ઘેર ઘેર ગવાયો.  
 પલટાયો (ર) જમાનો માનો ન માનો...



## અંક બીજો.

અલક—

૧૪

જ્યાં રમ્ય રસીક વર મંગળ ત  
મન મોહન બર્ચું રહે જંગમમાં  
ઉજવળતા નલ મંડળમાં;  
શશી હુસે શામતા વાદળમાં  
અરસપરસ પાસે વસવાથી  
પારશાણુ પ્રકાશે પારસનાથી,  
શોભે એકનાથી; બીજો સાથી  
રાન વેરાને; ઘોર સમશાને.  
નાજીકડી ઝુપડી તળે; શીતળ દળ  
ઊંડા જળે રે ... .. તા ... .. જ્યાં.

અલક-વિનય—

૧૫

રે .....માન સરના મુક્તાફળો  
હંસરાજ.....ચરનાર  
વહેલા મોડા ઉડી જશું સાથ,  
હંસલીના નાથ, જાણી રૂડી વાત,  
થયો રળીયાત—રે—માન  
હારલ માફક હરદમ રે'શું  
હળી મળી હકનો હાર (ર)  
ખાશું પીશું સંપીને સુખણ,  
ખરી ગુણ ખાણ, ચાલો—  
મમ પ્રાણ..... રે—માન

બ્રહ્મકન્યા—

૧૬

જો ગૌરવ જન્મ ભૂમી તારું  
 ઠામ ઠામ ભાળું સૌ ભાસે કાળું —જો  
 થયા નિર્દય નોય જાળક તારા  
 લજવતા કરી કર્મ નકારા,  
 ગીથ્યા ઝીલી રહી ભાર,  
 ઓઝા કર કરી ઠાર,  
 હીત સાડ—જો ગૌરવ  
 ધર ના (૩) દયા લવડેશ દીલે  
 સંહારીને શાંતી લે માની માડું—જો ગૌરવ.

વીલાસી—વંડેલ—

૧૭

પણ લીધું પરનારી તજવાનું મેં મનથી.  
 હું પણ ઉધરેલો સુધર્યો કહું સોગનથી—પણ  
 વિસરી દષ્ટ ગર્હ ગુજરી વાતો કેદાર કંકણ પહેર્યું  
 થઈ ચુક્યો હું હંસ હવે તો બગ બ્યાન હતું તે ખેર્યું  
 લીધી ટેકતો લઈ જાણુજો, ચીતકું રાખી ચપશી.  
 હું તો રાખીશ ચપશી પણ તપશી તમે જાશો લપશી—પણ.

રૂપાળી—

૧૮

પીટયું આ જોખનિયું પજવે—  
 અંગમાં રંગ અનંગનો જ્યાં આવે,  
 મસ્ત બની મન જંગ મચાવે,  
 નવિન ચાળે નેન નચાવે, નિરલજને લજવે—પીટયું  
 કુચ કળસ કંચુકી તોડે, અધર ગાલ ગુલાલનો જોડે  
 નિહાળતાં કંઈ લાલ તણાએ દીલડાને દઝવે—પીટયું.

## રૂપાળી વંડેલ—

૧૯

ચાલો કાન્ત; છે એકાન્ત; રમી રંગમાં ખનીએ શાન્ત.  
 રે ભલી ભાત.....હાં હાલો માણોને;  
 રંગ રેલાય; ભીંજે કાય, શાન્તી  
 થાય, રે.....ભલી ભાત હાં...હાલો માણોને.  
 પુષ્પ સે'જમાં પોદો પ્રીતે ચરણ ચાંપુ તમ નાય;  
 રંગ રમાડું જંગ મચાવી, કુમુમાયુક્તની સાથ—રંગ.

## દેવલી દેવલો—

૨૦

દેવલા દેવલીને મળજે; પાછો વેલોરે વળજે.  
 આવું રમવાની ગરજે;  
 શું રમશું નકી કરજે;  
 રમશું રમત ગમત બહુ સારી  
 વર વહુ વરવાવાળી  
 વર ખનીને થર્મશું વા'લા;  
 હું વહુના આબો લાલા  
 કહીને ચુંખન તું કરજે—પાડો.

## ભદ્રસીંહ

૨૧

અનાડી છોડ ગુમાની વાણી, ગુમાને ગર્વી થયા ધુળધાણી  
 ભર્યું ઉદરમાં ભરપુર પાણી જેની હદ કોઈએ નવ જાણી.  
 થયો અકારો ખારો સીધું તે  
 અભિમાન ઉરમાં આણી આપવડાઈ જેણે વખાણી  
 પક્ષમાં વિખાએ તે પ્રાણી. બડાઈ ને બહાદુરી સધળી  
 અધવચમાં લુટાણી—અનાડી.

અલક—

૨૨

ગોતી પુષ્પ કળોઝો મધુરી વાસવાળોં રે વાસવાળી,  
અમુલ મુલનો વખત વીતાવી; મનહર માળ બનાવું;  
આવે જ્યારે નેહ નગીના નાથના હૃદયે ધરાવું,  
રઢીઆળી રે વાસ વાળી—ગોતી.

અલક-વિનય—

૨૩

પ્રીતમ પહેરો (૨)

શુધી મેં પુષ્પમાળા તમ કાજ ઓ રસજા—પ્રીતમ.  
કુલ જીવન વન વેલતાં હમારાં રસીક ને રૂપાળા—  
મર્મ વેણુ સમજ્યો હું જાળા તમારાં  
પ્રેમ દોરે પુષ્પ હૈયાં પ્રેમે પ્રેમાળા  
બંધાર્યા પ્રેમ ગાંઠથી રે જાળા, રસીકને રૂપાળા—પ્રીતમ.

## અંક ત્રીજો.

રૂપાળી —

૨૪

ઘેલી ઘેલી વઠેલે કીધી ઘેલી, જાદુનું જોર મેલી;  
ઠેલી ઠેલી જાલાની વાટ ઠેલી જોતી હું અલખેલી—ઘેલી.  
પ્રેમ મધુને અખાતી લાન અંગનું ભુલાવી  
નિશામાં બનાવી કીધી ચેલી—જાદુ.

રૂપાળી—રંગીલ—

૨૫

ગોરી ધીમે ધીમે ચાલો રશ જલકાય જાય,  
જલકાય જાય રશ ઢલકાય જાય—  
પાલવડો મુકે મારો સાયજાજી શાશુરે,  
નવરંગી ચીર મારાં ચીરાય જાય—

ગોરી.

ધીમે.

કરગરી કહું છું વ્હાલા પાપ પકું છું  
લાલાની વીતણી ગાંઠ છુટી જાય—

ધીમે.

અર્પણ—

૨૬

રાંકડા રીખાય હાય શું હવે થશે;  
શું હવે થશે ખીચારાં કહો ક્યાં જશે;  
ખંતથી ઉછેરવાનો તંત તજી તારવાનો  
વૃક્ષને પુખ્તાડવાનો વારીનો હક શું હશે  
વાડ કોપાય; વેલા ખાય; વેલથી શી રીતે વધાય;  
અણુવિંધ્યું મુજ મન વિંધાય, શાન્તિ પામે નહિં કરી—રાંકડા.

અંકન્યા—

૨૭

પ્રભુના ભજનની વાટ વિકટ છે,  
કળે વિરલા જેની ટેક અડગ છે,  
જોખન તનનો તોર હરીને  
તજે અવનિની અટપટી ખટપટ,  
અંતરથી એ અળગા નવ રાખે  
હરદમ ઉચરે ગોવિંદ ઘટઘટ—

જાણીલ-વિં. ૩. દ. દ.

૨૮

જો જો લેણી આવાં આશક નાદાન,  
પરનારીના પ્રેમે કરડાવ્યા કાન,  
કપાલ્યું નાક ખનીને હેવાન,  
ખગની સમાન ધરીને ખ્યાન,  
પરાધ મહોખતથી થશે હેરાન,  
કરશે નહીં કોઈ મારા જેવું કામ,  
નહિં તો પામશો ફળ અંતે તેવું આમ—જોજો

દેવલી—

૨૯

કટિ વાઝ્યો રે પાવલીયે  
 કહો કેમ કરીને ચલાય;  
 કેમ કરીને ચલાય, ડગલું એક ભર્યું નવ જાય—કટિ.  
 નાજુકડો પણ પજવે જુઓ  
 ખટકે દીલમાં ઘડી ઘડી મુઓ  
 શી રીતે સહેવાય, પીટ્યો કેમ કરીને કઢાય—કટિ.

દેવલો—દેવલી

૩૦

બાઇજના બેટડારે દેવલા  
 મનાવ મુજને;  
 માનીતી દેવલી માન માગે તે આપુ હું તુજને,  
 મારે જોઇએ ઝીણું ઝાઝરને જુમણાં,  
 વેઠ વીંટી વીંછીયા ને નાક નથ હમણાં;  
 માગ્યાથી ખમણાં લઇ આવું હમણાં;  
 હમણાં હમણાં  
 હા બધ હા.  
 તો તો બનીશ દીવજન...માગીને.

દેવલી—દેવલો

૩૧

આવો આવો પોપટજી પ્રાણ પ્યારા; પીંજરીએ તમને—  
 પધરાવી આપું ખાવું ખાવા  
 બોલો બોલો મધુરા બોલ સારા;  
 સાંભળીએ કાને—  
 ઉતારી હિરે ખુશી થાવા—  
 મધુર મેના દિલ દઇને  
 મન અમારું મનાવશો

નવું નવું નીત્ય બોલી બોલશું  
 જો બોલ બોલી જતાવશે;  
 રૂં નામ સીતા રામનું  
 પળ પળ જપો સુખી થશે  
 ઘડી ઘડી અમે બોલશું  
 એ બોલ મન માંહી વસ્યો—આવો.

જયસિંહ

૩૨

મહારી નાવડી ઝોઝાણી સમુદ્રમાં  
 પળમાં હુખી જનશે જળમાં,  
 રે... ... પડી વમળમાં—નાવડી,  
 કર્મ યોગે કરી મહેંતો વાટ ગૃહી વાંકી,  
 વિષય વમળમાં અંધ જતી હાકી.

આહા કન્યા

૩૩

અરે ઓ પાતકી રાગ-અશુ ક્રમ આંખથી જાએ ?  
 વિચાર્યું નહિ પ્રથમથી તો હવે શું થાય પસ્તાયે ?  
 દેખી તું કુપ છે ઉડો ભરેલા વિષથી જુડો  
 પડ્યો તું કૂપમાં કુડો. હવે શું થાય પસ્તાયે ?  
 જીવાની જોરના તંતે, કર્યું વિષ પાનને ખાંતે,  
 જશે જીવ ઝેરથી અંતે હવે શું થાય પસ્તાયે ?  
 વિચારો પાપના રાખી, નજર પરનાર પર રાખી.  
 મજેલું ફળ રહે સાંખી હવે શું થાય પસ્તાયે ?  
 સકળ સત્તા થકી શુરો, સતિનો આપ છે જુરો.  
 ફસ્યો તું તે મહી પૂરો હવે શું થાય પસ્તાયે ?

→ૐ સમાપ્ત. ૐ←

( ૨૩ )

રોગીપણું એ રીઝાવનારું હુમેશનું મૃત્યુ છે.  
રોગીથી દુર રહેવું એ મુખની સીમા છે.

→ ❀ અમૃતતુલ્ય ❀ ←

## ( આતંકનિગ્રહ ગોળીઓ. )

શરીરમાંથી અશક્તિનાં તમામ કારણોને દૂર કરી રોગ-  
ને હઠાવે છે, તથા તન્ દુરસ્તી ટકાવે છે, તે અખુટ  
અખંડ શક્તિનો ભંડાર છે. કિંમત ઊર ગોળીની ડબી એક-  
નો માત્ર—એકજ રૂપિયો.

આજસ કરી દિવસો કહાડવાથી અશક્તિ તથા રો-  
ગનું બળ વધે છે. માટે આજેજ એ ગોળીઓ મંગાવો  
અને તુરત બગવાન તથા ગુટ બનો.

આજેજ લખો—

વૈદ્યશાસ્ત્રી મણિશંકર ગોવિંદજી.

જામનગર—( કાઠિયાવાડ ).

જાહેર ખબર.

અમારી દુકાનેથી રેશમી સાડીયો તથા સાચા સાફ  
વિગેરે મનપસંદ માલ જેવો જોઈએ તેવો મળશે.

જવેરી મોતીચંદ મંગળજી.

૬૦ જવેરીનો અંપો—જામનગર.



અમારી કંપનીના જ્યાં મુકામ હશે ત્યાંથી ઓપેરા મળશે.

જાહેર ખખર.

અમારી દુકાને મનપસંદ સોના-ચાંદીના હાગીના જ્યારે જોઈએ ત્યારે તૈયાર મળશે. તેમજ બહારગામના ઓર્ડરો ઉપર પૂરતું ધ્યાન આપવામાં આવશે. લખો-

સોની મોતીલાલ ત્રીકમજી.

મુ. વેરાવળ બંદર-( કાઠિયાવાડ )

સૂચના.

અમારો તદ્દન નવો ખેલ જાલધર ઉદ્દે સતિ વૃંદા દુક સમયમાં બહાર પડશે તો ઓપેરામાં જાહેર ખખર આપવી હોય તેમજો માલીકને રૂબરૂ મળવું. તેમજ નીચે લખેલા નાટકના ઓપેરાઓ અમારી કંપનીમાંથી મળશે. માટે જેને જોઈએ તેજો અમારી કંપનીનો મુકામ હોય ત્યાંથી મંગાવી લેવા.

જુદમી-જાલમ	....	....	....	૦-૨-૦
લલિત-મુદ્રા.	....	....	....	૦-૨-૦
ચોંઠ સગાળશા.	....	....	....	૦-૨-૦
ખુની-અમર.	....	....	....	૦-૨-૦
અમન-અમન.	....	....	....	૦-૨-૦
ફરેબી-પુલલી.	....	....	....	૦-૨-૦
કપડનો કહેર	....	....	....	૦-૨-૦
જાલકુમારી.	....	....	....	૦-૨-૦

માલિક-શ્રી આ. ના. સ.

